

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 19 września 2024 r.
Znak sprawy: DBD.pp.058.28.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacja nr 4745 w sprawie problemów związanych z aplikacją suszową oraz szacowaniem strat spowodowanych przez suszę

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z interpelacją nr 4745 pona Jana Warzechy w sprawie przeprowadzenia analizy działania aplikacji suszowej uwzględniając zawarte pytanie w przedmiotowej interpelacji uprzejmie informuję, że algorytm ustalania wysokości szkód za pośrednictwem aplikacji publicznej został opracowany zgodnie z przepisami § 13zdz ust.13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W przypadku gdy producent rolny we wniosku o oszacowanie szkód poda procentową wysokość szkód spowodowanych przez suszę w poszczególnych uprawach wyższą niż ta wysokość ustalona na podstawie danych Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowego Instytutu Badawczego (dalej IUNG) wynikających z prowadzonego systemu monitoringu suszy rolniczej - do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się odpowiednio dane w tym zakresie IUNG.

Natomiast zgodnie z przepisami § 13zdz ust.14 ww. rozporządzenia w przypadku gdy procentowa wysokość szkód ustalona zgodnie z ust. 13 różni się od procentowej wysokości szkód oszacowanej przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze

względu na miejsce wystąpienia szkód spowodowanych przez suszę, do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się:

- 1) wyższą wysokość szkód spowodowanych wystąpieniem suszy, jeżeli różnica
- 2) niższą wysokość szkód powiększoną o 30%, jeżeli różnica wynosi więcej niż 30% w stosunku do niższej wysokości szkód;
- 3) wysokość szkód ustaloną na podstawie danych IUNG, jeżeli zgodnie z ustaleniami tego instytutu wysokość szkód wynosi 0%.

Przedstawiając powyższe należy podkreślić, że przepisy te mówią o powiększeniu niższej wysokości szkód o 30 %, a nie o 30 punktów procentowych (§ 3 ust. 11 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r.).

Jednocześnie zgodnie z obowiązującymi przepisami pomoc przyznawana jest w przypadku wystąpienia szkód powstałych w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Szkody spowodowane przez suszę zgodnie z definicją suszy zawartą w przepisach ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477) oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

System informatyczny monitoringu suszy zawiera bazy danych i aplikacje komputerowe, integrujące dane meteorologiczne, potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej, obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb.

Dla wyznaczenia suszy rolniczej wybrano okres sześciu dekad od dnia 21 marca do dnia 30 września, gdyż okres ten najlepiej ocenia deficyt wody w plonowaniu roślin uprawnych. Agregacja okresu do sześciu dekad pozwala na lepsze określenie obniżenia plonu końcowego roślin z powodu wystąpienia deficytu wody.

Dla 16 upraw dla 4 kategorii glebowych oraz dla 14 okresów sześciodekadowych Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach opracowuje straty spowodowane deficytem wody wyznaczając wartości krytyczne KBW.

System Monitoringu Suszy Rolniczej podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. W 2023 roku z uwagi unowocześnienie bazy pomiarowej przez IMGW-PIB, polegającej m.in. na wykorzystaniu nowych naziemnych radarów (Radar Meteor 735CDP10), określających opad atmosferyczny o rozdzielczości 500 m x 500 m, co umożliwia otrzymanie 1 248 000 danych pomiarowych w Polsce, pozyskiwanych z częstotliwością co 5 minut. Dane te pochodzą z sieci POLRAD i wykorzystywane są w prowadzonym Systemie w modelowaniu map KBW. POLRAD jest polską siecią radarów meteorologicznych, naziemnych urządzeń teledetekcyjnych. Pozyskiwane dane z tej sieci są niezwykle ważne z uwagi na bardzo istotny element, jakim jest opad atmosferyczny w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej. Uzyskanie takich informacji pozwala na znaczne uszczegółowienie pola opadów (obszaru z suszą) dla działek ewidencyjnych, gminy, powiatu. Zdecydowanie też zwiększa dokładność wyznaczenia obszarów ze stratami plonów z powodu deficytu wody.

Oprócz danych z radarów naziemnych w dalszym ciągu wykorzystywane są dane meteorologiczne pochodzące z punktów pomiarowych. Baza tych danych ciągle ulega znacznemu zwiększeniu, w pierwszym półroczu bieżącego roku przybyło 303 stacji z systemu EDWIN oraz 18 stacji samorządowych. W sumie w prowadzonym SMSR wykorzystywane były dane meteorologiczne z 1072 punktów pomiarowych.

Z uwagi na zastosowanie cyfrowych map glebowych w skali 1 : 5 000 znacznie zwiększyła się szczegółowość wyznaczenia suszy rolniczej wynosząca 5 metrów w terenie. W latach ubiegłych w dużej mierze do wyznaczania suszy rolniczej wykorzystywane były cyfrowe mapy glebowe w skali 1: 25 000 o znacznie mniejszej rozdzielczości.

Natomiast średnia roczna produkcja roślinna i średnia roczna produkcja rolna dla celów szacowania szkód powstałych w wyniku suszy są ustalane na podstawie danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowego Instytutu Badawczego o średniej wielkości produkcji roślinnej i produkcji rolnej, udostępnianych przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przedstawia powyższe informacje na podstawie danych z systemu zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych FADN.

Mając na względzie, że szkody powstałe w wyniku suszy są szacowane dla celów ubiegania się o pomoc, która jest udzielana na warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE.L Nr 327, str. 1) wysokość szkód na poziomie średniej rocznej produkcji roślinnej każdego producenta rolnego jest obliczana jako różnica:

- a) iloczynu ilości produktów roślinnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiła susza i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku, i
- b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów roślinnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem suszy i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.

Na wysokość szkód średniej rocznej produkcji roślinnej ma wpływ nie tylko procentowa wysokość szkód, ale również wysokość przychodów z poszczególnych upraw, w tym w przychodów z upraw, w których nie jest szacowana susza.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wniosek o oszacowanie szkód producent rolny jest zobowiązany opatrzyć podpisem zaufanym.

Tylko skuteczne podpisanie profilem zaufanym wniosku uruchamia w aplikacji proces szacowania strat suszy w gospodarstwie rolnym zakończony wytworzeniem dokumentu o nazwie kalkulacja lub protokół, który można pobrać logując się również profilem zaufanym w aplikacji.

Protokół oszacowania szkód jest generowany automatycznie za pomocą publicznej aplikacji, jeżeli szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej albo kalkulacja oszacowania szkód, która jest generowana automatycznie w przypadku gdy szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej.

Obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa, nie przewidują, zarówno innego sposobu wyliczenia, jak i ponownej weryfikacji zgłaszanych przez producentów rolnych strat w uprawach rolnych powstałych w wyniku wystąpienia suszy.

Określenie rzeczywistych strat w poszczególnych gospodarstwach rolnych spowodowanych np. wystąpieniem suszy byłoby możliwe wyłącznie po wprowadzeniu obowiązku prowadzenia rachunkowości rolnej i przedstawieniu przez producentów rolnych rocznych sprawozdań finansowych z gospodarstwa rolnego. Do tego czasu pozostaje ustalanie strat w gospodarstwach rolnych na podstawie szacunków.

Ponadto pragnę zauważyć, że prawidłowość działania aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” potwierdzają wyniki szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2023 r. opracowane przez Główny Urząd Statystyczny.

Przedstawiając powyższe uprzejmie informuję, że corocznie wprowadzane są w aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” zmiany mające na celu usprawnienie jej działania i spowodowanie aby była jak najbardziej przyjazna dla użytkowników.

W bieżącym roku wprowadzono funkcjonalność, zgodnie z którą producent rolny otrzymuje wiadomości e-mail z powiadomieniem o zmianie statusu sprawy na adres, który wskazał we wniosku w sekcji Informacje o wnioskodawcy w polu Adres e-mail:

- 1) Powiadomienie o skutecznym podpisaniu wniosku
- 2) Alert o niepowodzeniu podpisania wniosku
- 3) Powiadomienie o możliwości pobrania kalkulacji
- 4) Powiadomienie o wygenerowaniu protokołu
- 5) Powiadomienie o podpisanym protokole do odbioru

Dopiero zmiana statusu na złożony oznacza, że wniosek został skutecznie wysłany i będzie brany pod uwagę w trakcie przeliczenia algorytmem rozliczeniowym.

Zarówno protokół jak i kalkulacja oszacowania szkód generowane są automatycznie za pomocą aplikacji elektronicznej i nie stanowią aktu administracyjnego w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Zatem oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy nie jest prowadzone w trybie postępowania administracyjnego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów